

habitatges urbans com per a les masies i altres construccions d'habitatges temporals escampats pel terme.

A Lluçena s'ha mantingut viva la tradició, des de més de cent vint anys, els entrevistats conserven en la memòria conversacions sobre eixa festa dels seus progenitors, una longevitat de la Solispassa en el record que ens remuntaria a cent vint anys, on es pot constatar la participació per igual de xiquets i xiquetes, la baixada dels masovers que tenien casa al poble per estar ben alerta davant l'arribada de la xicalla de les mases com he descrit anteriorment, cançons de maçades, cants de Solispassa:

- ¡Ous a l'armari per al senyor vicari, quinzets i centimets per a tots los xiquets!

- ¡El rector de Lluçena ha perdut el solispas, ha arrancat la cua al matxo i

arruixa tot al seu pas!

-¡ Puerta cerrada, buena masada! (la dien en castellà segurament per estar en presència del senyor retó), si no haurien dit ¡Porta tancà, bona maçà!

castellonenques i constituí una de les celebracions populars cristianes més distintives, i que inclou llegendes i simbolismes pagans, que poc a poc han anat calant entre les societats cristianes, on es creia que els llinars de pas de l'interior a l'exterior dels habitatges eren llocs de reunió i concentració d'esperits, i calia tenir eixos llocs ben protegits per temor i prevenció, mantenint-los a ratlla amb uns rituals de caràcter sagrat, i és una cosa constatada en moltes altres societats, remuntant-nos amb el temps cal que recordem que som descendents de la cultura ibera, on tenien el costum de soterrar davant la porta d'entrada un fetus, o oferir el sacrifici d'un nadó, per tal de protegir la llar fundacional contra esperits i malefics, d'estos exemples de rituals necrofílics estem rodejats i són actes del passat quals despulles rituals són presents en quasi totes les ruïnes de la cultura ibera que poblaven fa uns tres mil anys tot el nostre territori, la protecció contra embruixaments i malefics es fan ben presents al cristianisme amb el ritual de la benedicció i la permanència de la matèria emprada, és a dir com a tot acte sacramental, hi ha una forma, que són les paraules, la intenció i l'acció de beneir, i una matèria que és l'aigua beneïda i la sal, en altres temps este costum a Lluçena comportava beneir ruixant tots els forats i llinars que donaven a l'exterior de la casa: portes, finestres, balcones, llar de foc d'on surt el fumeral, i totes les demes estances que donen a l'exterior, i fins i tot les quadres, corrals, descoberts i altres dependències d'aprofitament familiar, i això valia tant per als

Agrair en estes paraules finals, l'amabilitat de tota la gent de Lluçena del Cid que d'una forma anònima ens hem conegut i hem xarrat de costums i tradicions, que sapieu conservar-ho molts d'anys, és un camí d'identitat que no heu de perdre.

Al final, el ser humà el va fer Déu a semblança del seu pare, ...i algun dia tots seguirem els seus passos. Esperem.

